

Beantwoording schriftelijke vragen artikel 47 Reglement van Orde

Kenmerk van de vraag : 25-02
Datum indienen vraag : 31 maart 2025
Vraagsteller : Dhr. K.S. van der Wal (CU)
Portefeuillehouder : Dhr. J.E. Boerema
Ambtenaar : Mevr. F. Spithoff
Datum akkoord college : 15 april 2025
Zaak- en stuknummer : 202502174936/25ZG096284

Underwerp

Uitvoerings- en handhavingsstrategie Fryslân 2025-2028

Ynlieding

Op 31 maart 2025 heeft de CU-fractie schriftelijke vragen gesteld over 'Uitvoerings- en handhavingsstrategie Fryslân 2025-2028'

Op 11 maart 2025 heeft het college de Uitvoerings- en handhavingsstrategie Fryslân 2025-2028 (UHS 2025-2028) vastgesteld.

In het Omgevingsbesluit, artikel 13.5, tweede lid, wordt gesteld dat de bestuursorganen die deelnemen aan een omgevingsdienst (de FUMO) gezamenlijk een uitvoerings- en handhavingsstrategie opstellen voor de basistaken. De uitvoerings- en handhavingsstrategie beschrijft op welke wijze de gemeenten en provincie door middel van de basistaken uitvoering willen geven aan de meer strategische ambities. Uit de brief die het college na het vaststellen van de UHS 2025-2028 aan de FUMO heeft verzonden kan worden opgemaakt dat het college onverkort en zonder voorbehoud de door de FUMO voorbereide UHS 2025-2028 heeft vastgesteld.

De vragen van de heer Van der Wal en de antwoorden van het college leest u hieronder.

Fragen en antwoorden

1. Is het college op de hoogte van de door de raad ingediende zienswijze op de begroting 2025 van de FUMO?

Antwoord: Het college is op de hoogte van de door de raad ingediende zienswijze op de begroting 2025 van de FUMO (Zie bijlage 1).

2. Is het college op de hoogte van de door de raad in deze zienswijze geuite behoefte tot meer ruimte voor flexibiliteit in het uitvoeringsniveau, en daarmee op de bijhorende kosten, en dit mee te nemen in herziening van het VTH-beleid?

Antwoord: Het college is hiervan op de hoogte en zal dit betrekken bij de herziening van het VTH-beleid.

3. Is het college ervan op de hoogte dat in de bijlagen van de UHS 2025-2028 opnieuw voor 4 jaar een gedetailleerd uitvoeringsniveau, en daarmee kostenniveau, voor de deelnemers wordt bepaald?

Antwoord: Het college is zich er van bewust dat er een gedetailleerd uitvoeringsniveau is geformuleerd. Daarnaast is het college van mening dat ten opzichte van het vorige beleid een substantiële verbetering van flexibiliteit is ingebouwd.

Ten opzichte van het vorige beleid is voor de toezicht frequenties het ambitieniveau bijgesteld van een vaste toezicht frequentie naar een streefwaarde voor een toezicht. Deze verandering geeft de mogelijkheid om in het uitvoeringsprogramma risico gestuurd bij te stellen of binnen de beschikbare capaciteit meer in te zetten op een andere strategieën (bijv. preventie).

Aanvullend dient te worden vermeld dat de financiële kaders niet in het U&H-strategie worden bepaald maar in de begrotingscyclus. De U&H-strategie is kostenneutraal.

4. Is het college van mening dat, gelet op de financiële situatie van de gemeente, ook het verlagen van de kosten voor het uitvoeren van de milieutaken in ogenschouw moeten worden kunnen genomen?

Antwoord: Ja het college deelt deze mening.

5. Als het antwoord op vraag 4 'ja' is, en ook gelet op de wens van de raad, wat heeft het college dan zowel bestuurlijk via het Algemeen Bestuur als ambtelijk via het Vakoverleg en VTH-managersoverleg gedaan om het uitvoerings- en kostenniveau per deelnemer of gezamenlijk te kunnen verlagen als die wens of noodzakelijkheid bestaat?

Antwoord: Brief VFG (actie college)

Op 11 juli 2024 heeft de VFG, namens alle colleges van de Fryske gemeenten, een brief (zie bijlage 2) gestuurd aan de FUMO. In deze brief geven de gemeentelijke deelnemers aan dat zij in 2026 voor een enorme financiële uitdaging staan. In 2026 zal de landelijke uitkering van het gemeentefonds met ongeveer 2.3 miljard worden verlaagd. Dit betekent dat elke gemeente als gevolg hiervan bijna 6% minder ontvangt. De Friese gemeenten doen een oproep aan alle gemeenschappelijke regelingen om aan deze opgave een bijdrage te leveren. Ze verzoeken om in aanloop naar het opstellen van de begroting 2026 samen met de deelnemers om scenario's uit te werken voor het in de begroting naar beneden bijstellen van de bijdragen van gemeenten.

Uitwerken bezuiniging scenario's vanuit brief VFG (ambtelijke bijdrage in werkgroep)

In het AB FUMO van 24 oktober 2024 is de onder punt 4 genoemde brief behandeld in het AB FUMO ook is daar de reactie van de FUMO aan de FVFG gedeeld. Vanuit het DB FUMO is een werkgroep ingesteld met vertegenwoordiging uit het DB, AB, VTH MO CO en VO. Gemeente Achtkarspelen was vertegenwoordigd in deze werkgroep. De opgeleverde rapportage wordt betrokken in het proces Begroting FUMO 2026. In deze procedure heeft uw raad de mogelijkheid om hierop haar zienswijze te geven.

Ondersteunen Feedback SWF op concept Samenwerkingsafspraken (actie college)

Aanvullend heeft ons college feedback ondersteund die vanuit SWF is gegeven op de concept Samenwerkingsafspraken versterking VTH stelsel (zie bijlage 3). Uit de terugkoppeling herleiden wij dat in de landelijke lobby de het IPO en de VNG samen optrekken om extra middelen vanuit het rijk beschikbaar te krijgen.

Ondersteunen uitgangspunten flexibel maken U&H strategie (VTH MO)

In het proces opstellen U&H-strategie zijn zoals in de aanbiedingsbrief te lezen een aantal veranderingen doorgevoerd. Deze komen niet uit de lucht vallen zijn maar zijn ambtelijk gesondeerd in de gremia. Zowel in VO als in het VTH MO zijn deze ondersteund en is richting gegeven. Dit blijkt uit de oplegnotitie VTH MO van 7 november. Deze uitgangspunten zijn gezien de aanbiedingsbrief doorgevoerd in het vastgestelde beleid.

6. Als de gemeente zich inderdaad heeft verzet tegen het opleggen van een vastliggend uitvoerings- en kostenniveau waaruit blijkt dat dan? Is dit te lezen in verslagen van overleggen of heeft de gemeente schriftelijk haar bezwaar kenbaar gemaakt? Zo ja, dan zouden we die graag ontvangen.

Antwoord: Wij verwijzen naar de beantwoording onder punt 5 en de bijgevoegde bijlagen.

7. Het college heeft per brief van 12 maart de FUMO geïnformeerd over het vaststellen van de UHS 2025-2028. Waarom heeft het college daarin niet opnieuw of alsnog een kritische houding aangenomen ten aanzien van een vastliggend uitvoerings- en kostenniveau?

Antwoord: Allereerst, het college heeft altijd een kritische houding ten opzichte van de uitgaven aan de FUMO.

Vanuit het oogpunt van het college is in de aangepaste U&H-strategie een zeer belangrijke stap gezet tot het flexibel maken van de inzet van toezicht door geen vaste controlefrequentie op te nemen.

Wat in het licht van uw vraagstelling aandacht verdient is dat in de U&H-strategie de Domein benadering is opgenomen. Deze omvat 3 domeinen te weten : Domein 1: Wettelijke basistaak die de FUMO moet uitvoeren (Wat moet), Domein 2: Basistaken die risico gestuurd kunnen worden ingevuld (Wat mag) en Domein 3: De plustaken. De gedachte is om in de uitvoering aan te geven in welk domein deze taakuitvoering plaatsvindt. Op basis van deze indeling/inzichten krijgen we zicht op de keuzen afwegingen die met de beschikbare middelen moet/kunnen worden opgepakt.

Het college wil u wel meegeven dat de richting die het Rijk landelijk inzet op het professionaliseren van omgevingsdiensten ook de FUMO (financieel) gaat raken. We moeten hiervoor onze ogen niet sluiten. Als college hebben we hier onze zorgen over en we zullen deze ontwikkeling scherp monitoren.

Met vriendelijke groet,
Namens burgemeester en wethouders,

mr. M.P. de Jong
gemeentesecretaris

J.D. de Vries MSc
burgemeester

Bijlage 1 Zienswijze

FUMO
t.a.v. het bestuur
Postbus 3347
8901 DH LEEUWARDEN

Dossiernummer : Z2024-00621
Stuknummer : S2024-06716
Behandeld door :
Email : gemeente@achtkarspelen.nl

Uw brief van	Uw kenmerk	Bijlage	Verzenddatum
		Aangenomen amendement 'Meer flexibiliteit bij ontwikkeling VTH-beleid FUMO', raadsvergadering 18 april 2024	22 april 2024

Onderwerp
Zienswijze (ontwerp)begroting FUMO 2025

Geachte bestuur van de FUMO,

Op 6 februari hebben wij de ontwerpbegroting 2025 ontvangen van de FUMO. De raad heeft de mogelijkheid om eventuele zienswijzen kenbaar te maken.

Wij hebben kennisgenomen van dit begrotingsstuk en voelen de behoefte om een zienswijze, bestaande uit onderstaande punten, te geven.

Ontwikkeling personeelslasten FUMO

In de begrotingswijziging van 2024 is de vertaling van de Omgevingswet gemaakt voor de FUMO. Uit de begrotingswijziging komt naar voren dat er sprake is van zowel incidentele als structurele kosten. De verlaging van de personeelslasten in 2025 wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Verlaging van de personeelslasten primair proces (€440k). Dit als gevolg van de incidentele capaciteit die in 2024 benodigd was voor de implementatie van de omgevingswet. Daarnaast is er sprake van een stijging doordat formatie opgenomen is voor energietoezicht en actualisatie van vergunningen. Verder is voor de salarissen in 2025 rekening gehouden met 5,2% indexering en 1% periodieke loonstijging.
- Ten aanzien van de externe inhuur wordt rekening gehouden met indexering (€ 221k).
- Verlaging kosten DVO provincie (€ 176k) doordat vanaf 2025 geen doorbelasting van de kosten voor laptops en telefoons meer plaatsvindt.

Conclusie: Het voordeel op de personeelslasten dat voor 2025 wordt gepresenteerd in begroting 2025 is incidenteel, terwijl de structurele ontwikkeling een stijging laat zien.

bezoekadres Stationsstraat 18, 9285 NH Buitenpost
postadres Postbus 2, 9285 ZV Buitenpost

t 14 0511 f (0511) 54 81 10
e gemeente@achtkarspelen.nl

BIJ-code bank B.N.G., Den Haag
IBAN NL50 BNGH 0285 0001 01

Toename ontwikkelkosten

De stijging van de ontwikkelkosten wordt veroorzaakt doordat de FUMO een projectleider wil gaan inhuren voor het efficiënter werken binnen Toezicht en Handhaving. Het kan zijn dat hierdoor in de toekomst de kengetallen naar beneden zullen gaan, maar daar wordt nu nog geen rekening mee gehouden. Het financiële effect hiervan komt pas een aantal jaren later terug.

Hoewel er sprake is van een daling van de deelnemersbijdrage van de gemeente Achtkarspelen laat de begroting van de FUMO enkele uitzettingen zien, zoals hier boven weergegeven. Over het algemeen worden deze uitzettingen als plausibel beoordeeld. Echter ten aanzien van de uitzettingen voor de personeelslasten en met name de ontwikkelkosten roepen wij de FUMO op om bewust en zeer beperkt om te gaan met uitzettingen voor de begroting.

Voor de personeelslasten is het sturen op en verantwoorden van de incidentele en structurele lasten van groot belang. In zowel de begroting, begrotingswijzigingen als in de (analyse op de) jaarrekening roepen wij op om duidelijker onderscheid te maken in de realisatie van deze incidentele en structurele lasten ten opzichte van de begroting.

Ten aanzien van de ontwikkelkosten is in de ontwerpbegroting een budget van € 110.000 opgenomen waarin voorstel tot ontwikkeling wordt gedaan waarbij geen toekomstige besparingen worden ingerekend. Wij stellen voor om de toekomstige besparingen zichtbaar te maken in de meerjarenbegroting 2025.

Meer flexibiliteit bij ontwikkelen VTH-beleid

In 2024 wordt gestart met het herzien van het VTH-beleid. Hierbij spreken wij de wens uit om, bij het ontwikkelen hiervan, meer flexibiliteit in te bouwen, in verband met het beter kunnen inspelen op veranderingen (zie bijgesloten amendement).

Met vriendelijke groet,

Namens de gemeenteraad van Achtkarspelen,

De griffier,

Dhr. mr. G.J. Andringa

De voorzitter,

Dhr. mr. O.F. Brouwer

Bijlage 2 Brief VNG

Postbus 935
8901 BS Leeuwarden
Bezoekadres:
Hofplein 38
8911 HJ Leeuwarden
www.friesegemeenten.nl

FUMO
T.a.v. het Bestuur
J.W. de Visserwei 10
9001 ZE Grou
info@fumo.nl

Onderwerp **oproep scenario's GR-en**
Kenmerk 24.004 JvdM
Contact [REDACTED]
Bijlagen
Datum

Geacht bestuur van de FUMO,

Zoals u weet zal voor de uitkering vanuit het gemeentefonds naar de meest recente verwachting vanaf het jaar 2026 ongeveer 2,3 miljard euro minder beschikbaar zijn. Dit betekent dat elke gemeente als gevolg hiervan gemiddeld bijna 6% minder ontvangt.

Daar komt nog bij dat van gemeenten extra inzet gevraagd wordt op allerlei terreinen (woningbouw, infrastructuur, onderwijshuisvesting, klimaat) zonder dat daar voldoende financiering tegenover staat.

Dit betekent dat elke gemeente vanaf 2026 voor een enorme opgave staat om de begroting sluitend te krijgen. Dit kan leiden tot forse bezuinigingen, lastenverhogingen of aantasting van het voorzieningenniveau.

Als Friese gemeenten doen we een beroep op al onze Gemeenschappelijke Regelingen om aan deze opgave een bijdrage te leveren. Wij vragen u in de aanloop naar het opstellen van de begroting 2026, samen met de gemeenten, scenario's voor te bereiden voor het naar beneden bijstellen van de bijdragen van gemeenten.

Wij verzoeken u dit onderwerp voor te bereiden en te agenderen voor een volgende bestuursvergadering.

Namens de Friese gemeenten

[REDACTED]
Dhr. F. Veenstra
Voorzitter Vereniging Friese Gemeenten
[REDACTED]

Bijlage 3 Samenwerkingsafspraken versterking VTH stelsel

Ministerie van Justitie en Veiligheid

UNIE VAN
WATERSCHAPPEN

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Omgevingsdienst NL

SAMENWERKINGSAFSPRAKEN VERSTERKING VTH-STELSEL

Partijen:

1. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat-Openbaar vervoer en Milieu, [redacted], hierna te noemen: IenW, en [redacted]
2. De Minister van Justitie en Veiligheid, [redacted], hierna te noemen: JenV.

Beiden handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna samen te noemen: **het Rijk**;

3. Het Interprovinciaal Overleg, handelend als vertegenwoordiger van alle provincies, vertegenwoordigd door [redacted] vicevoorzitter van de Bestuurlijke Adviescommissie Ruimte en Leefomgeving, hierna te noemen: **IPO namens alle provincies**;
4. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten, handelend als vertegenwoordiger van alle gemeenten, vertegenwoordigd door mevrouw [redacted], portefeuillehouder VTH van de VNG, hierna te noemen: **VNG namens alle gemeenten**;
5. De Unie van Waterschappen, handelend als vertegenwoordiger van alle waterschappen, vertegenwoordigd door de heer [redacted], portefeuillehouder waterkwaliteit van de Unie van Waterschappen, hierna te noemen: **UvW**;
6. Omgevingsdienst NL, hierbij vertegenwoordigd door de [redacted], voorzitter bestuur Omgevingsdienst NL, hierna: **Omgevingsdienst NL**.

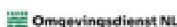
Hierna partijen 1 t/m 6 samen te noemen: **Partijen**

Overwegingen:

- Partijen hebben de gezamenlijke ambitie om te werken aan een schone, veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit met de daaraan verbonden maatschappelijke opgaven op het gebied van onder meer de fysieke leefomgeving en water, zoals dit in artikel 1.2, 1.3, 2.1 en artikel 2.2 van de Omgevingswet is verwoord;
- Waarbij Partijen zich binnen de grenzen van hun invloedssfeer en bevoegdheden en op basis van hun deskundigheid inzetten om schade aan de fysieke leefomgeving zo veel mogelijk te voorkomen;
- Partijen delen dat om aan de aanbevelingen uit de rapporten van de commissie Van Aartsen en de Algemene Rekenkamer te kunnen voldoen en de maatschappelijke opgave waar te kunnen maken, het een fundamentele noodzaak is om te komen tot een gezamenlijk versterkt digitaal VTH-stelsel;
- Partijen kunnen daarbij voortbouwen op een door het IBP VTH neergezet stevig fundament van verbinding en samenwerking en producten waarover bestuurlijke afspraken zijn gemaakt ter bescherming en benutting van de fysieke leefomgeving;
- Partijen willen de fragmentatie en vrijblijvendheid in het VTH-stelsel verder tegengaan, zodat adviseurs, vergunningverleners, toezichthouders en handhavers, ook binnen de strafrechtketen, hun werk goed kunnen doen;
- Partijen slaan de handen ineen om met elkaar te borgen dat de door Partijen in het IBP VTH opgeleverde producten worden geïmplementeerd en doorontwikkeld, met oog voor nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Ook blijven Partijen met het oog op een zo sterk mogelijk VTH-stelsel werken aan de continue versterking en doorontwikkeling van het stelsel;

- Om dit te bereiken, is een sterk VTH-stelsel met een passende governance, met robuuste omgevingsdiensten en sterke uitvoering van VTH door alle Partijen in het VTH-stelsel noodzakelijk;
- Partijen leggen hierover afspraken vast in deze Samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel en onderstrepen hiermee de gezamenlijke aanpak om het VTH-stelsel verder te ontwikkelen, verbeteren en versterken;
- Partijen treffen elkaar in het Bestuurlijk Omgevingsberaad, dat bestaat uit vertegenwoordigers van IPO, VNG, UvW, IenW, JenV, Openbaar Ministerie en ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het komt drie keer per jaar bijeen en Partijen bespreken daar de stand van zaken van de samenwerkingsafspraken inclusief bijbehorende uitwerking in bijlage 1;
- Alle Partijen nemen hun financiële verantwoordelijkheid in het versterken van het VTH-stelsel waarbij de rijksmiddelen voor versterking VTH stelsel ingezet worden voor versterking van VTH bij alle Partijen in het VTH- stelsel. Dit houdt onder meer in de versterking van de informatievoorziening en de kennisinfrastructuur van het VTH-stelsel, een meerjarige financiering van Omgevingsdienst NL en een eenmalige bijdrage voor het robuust maken van de omgevingsdiensten;
- Het gewenste toekomstbeeld Digitaal VTH-stelsel is vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg IBP VTH en dit is gebaseerd op de gezamenlijke ambitie voor de ontwikkeling van een versterkt Digitaal VTH-stelsel;
- Partijen stellen vast dat de ontwikkeling van een versterkt Digitaal VTH-stelsel een meerjarige opgave betreft die in programmatische setting moet worden vormgegeven;
- IenW het initiatief heeft genomen om met Partijen het Programma Digitaal VTH-stelsel Milieu op te starten voor de ontwikkeling van een versterkt Digitaal VTH-stelsel;
- Omgevingsdiensten zijn opgericht als openbaar lichaam onder de wet gemeenschappelijke regeling en provincies en gemeenten hebben gezamenlijk eigenaarschap en dragen collectief verantwoordelijkheid voor de robuustheid en het goed functioneren van hun omgevingsdienst;
- Het gewenste toekomstbeeld van een robuuste omgevingsdienst is vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg IBP VTH en dit is de basis, c.q. de gezamenlijke ambitie voor de ontwikkeling van robuuste omgevingsdiensten;
- De succesvolle samenwerking en verbinding en bundeling van krachten in het – inmiddels afgeronde – IBP VTH moet worden gecontinueerd;
- Partijen hebben afspraken gemaakt over de wijze waarop producten van het IBP VTH worden geïmplementeerd en doorontwikkeld en Partijen hebben deze afspraken, (uitwerking op hoofdlijnen is opgenomen in bijlage 1) bekrachtigd met de ondertekening van deze samenwerkingsafspraken;
- Er bestuurlijke afspraken zijn gemaakt over de intensivering van de aanpak milieucriminaliteit en samenwerking bestuursrecht-strafrecht.

Spreken het volgende af:

Artikel 1 – Begrippen en afkortingen

In deze samenwerkingsafspraken wordt verstaan onder:

Versterkt Digitaal VTH-stelsel: het toekomstbeeld voor de informatievoorziening in het VTH-stelsel zoals dit is vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg van het IBP VTH op 6 maart 2024. Hierin worden de (stelsel)Partijen digitaal aan elkaar gekoppeld zodat zij zonder beperkingen met elkaar kunnen samenwerken als zijnde één overheid.

IBP VTH: Interbestuurlijk programma versterking VTH waarin alle partijen uit het VTH stelsel gezamenlijk opvolging hebben gegeven aan de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen. Dit programma is op 30 september 2024 beëindigd.

Programma Digitaal VTH-stelsel Milieu: de programma-organisatie die per 1 oktober 2024 onder IenW functioneert om uitvoering te geven aan de versterking van een Digitaal VTH stelsel ten behoeve van de realisatie van de ambities van partijen.

Realisatieplan Pijler 3: het plan dat door partijen wordt vastgesteld om te komen tot uitvoering en implementatie van (een deel van) een versterkt Digitaal VTH-Stelsel op basis van gemeenschappelijke ambities en een nog uit te voeren business case waarover nadere afspraken worden gemaakt.

Staat van VTH: Het doel van de SvVTH is inzicht bieden in het functioneren van het VTH-stelsel zodat alle actoren kunnen leren en bij kunnen sturen op een adequate uitvoering van de VTH-taken. De SvVTH draagt hiermee ook bij aan checks and balances over de kwaliteit van de VTH-taak uitvoering.

Verbindingsteam: Team, gehost door VNG, bestaande uit een coördinator, secretaris en digitaliseringsmedewerker dat zorgdraagt voor het coördineren, verbinden, samenhang bevorderen en nauw samenwerken met de Partijen die in deze samenwerkingsafspraken de nadere afspraken vastleggen over de implementatie van betreffende separate producten uit het IBP VTH.

Artikel 2 – Gezamenlijke ambitie

1. Partijen onderstrepen het belang van een sterke, structurele samenwerking het komende decennium in het licht van de grote maatschappelijke opgaven, de structureel moeilijke arbeidsmarktsituatie en de financiële opgaven die nopen tot het versterken van het VTH stelsel als ook het blijvend verkennen van de vraag wat daarvoor nodig is.
2. Partijen zorgen samen voor de implementatie en borging van de producten van het IBP VTH.

Artikel 3 – Implementatie en borging producten IBP VTH

1. Partijen hebben afspraken gemaakt hoe de resultaten en producten van het IBP VTH geïmplementeerd worden, wie dat gaat doen en wat daarvoor nodig is. Deze zijn opgenomen in bijlage 1. De Samenwerkingsafspraken zijn de leidraad voor verdere versterking van het VTH-stelsel.
2. Partijen hebben de intentie om de aanpak van interbestuurlijk toezicht in het VTH-stelsel meer te harmoniseren in samenspraak met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
3. Omgevingsdienst NL werkt samen met bevoegde gezagen en omgevingsdiensten aan een nieuwe rechtsvorm van Omgevingsdienst NL om de gewenste doorontwikkeling van de omgevingsdiensten – en daarmee van het VTH-stelsel – te ondersteunen. In de rechtsvorm zijn de eigenaren/opdrachtgevers van Omgevingsdiensten vertegenwoordigd.
4. Partijen zorgen er voor dat op 1 april 2026 alle omgevingsdiensten voldoen aan de robuustheidscriteria zoals deze in juni 2023 bestuurlijk zijn vastgesteld. Als uit de tussentijdse monitoring van de door de omgevingsdiensten ingediende plannen van aanpak, en partijen de monitoringsuitkomsten met elkaar hebben besproken, blijkt dat de robuustheid niet kan worden gerealiseerd via uitbreiding van taken of opplussen van middelen dan nemen Partijen de verantwoordelijkheid hierop gepaste maatregelen te nemen waarbij een van de opties is om na 1 april 2026 de robuustheid door fusie te realiseren.

5. Provincies, Gemeenten en – voor zover van toepassing – Waterschappen streven naar het voorkomen van fragmentatie en vrijblijvendheid. Daartoe maken zij afspraken in het verband van hun omgevingsdienst over een uniforme implementatie binnen de eigen organisaties van de in het IBP VTH ontwikkelde robuustheidscriteria, financieringssystematiek, modelmandaten en -verordeningen, en regionale beleidscyclus.

Artikel 4 – Informatievoorziening en Digitaal VTH-stelsel

1. Partijen stellen vast dat een versterkt en geüniformeerd Digitaal VTH-stelsel essentieel is voor de versterking van het toekomstbestendige VTH-stelsel als geheel.
2. Partijen stellen vast dat een versterkt Digitaal VTH-stelsel een langjarige opgave betreft die moet aansluiten op het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO), en in programmatische setting moet worden vormgegeven.
3. IenW start met de Partijen en andere actoren het Programma Digitaal VTH-stelsel Milieu op voor de verdere doorontwikkeling van een versterkt Digitaal VTH-stelsel. Het Programma Digitaal VTH-stelsel Milieu levert begin 2025 een plan van aanpak voor 2025 en levert in de eerste helft van 2025 een uitvoeringsplan voor 2026 op. Als uitgangspunt hiervoor gelden de geaccordeerde besluiten uit het Bestuurlijk Overleg IBP VTH.
4. Partijen verkennen wat verder nodig is en maken nadere afspraken over een inhoudelijke agenda en samenhang met andere digitale stelsels/ ontwikkelingen in het fysieke domein.

Artikel 5 – Monitoring

1. Partijen dragen in 2025 en volgende jaren bij aan de door IenW op te stellen Staat van VTH.
2. Als uit de Staat van VTH volgt dat gemaakte afspraken aanpassing behoeven, dan worden via de lijn van het Bestuurlijk Omgevingsberaad nieuwe afspraken gemaakt.

Artikel 6 – Kennisinstructuur

1. Partijen stellen vast dat de ontwikkeling van een uniforme kennisinstructuur VTH essentieel is voor de versterking van het toekomstbestendige VTH-stelsel als geheel.
2. Omgevingsdienst NL ontwikkelt en bouwt de kennisinstructuur VTH uit met betrokkenheid van en ten dienste van alle actoren in het VTH-stelsel.
3. De verantwoordelijkheid voor de inbreng/facilitering van expertise ligt daarbij nadrukkelijk bij de provincies en gemeenten, omgevingsdiensten en relevante, aanpalende organisaties; de verantwoordelijkheid voor het laten werken van de structuur (het schakelvermogen) en de (digitale) ondersteuning daarvan ligt bij IenW.

Artikel 7 – Financiële afspraken

1. Partijen hebben allen een verantwoordelijkheid om financieel bij te dragen aan de ontwikkeling, verbetering en versterking van het VTH-stelsel.
2. Provincies, gemeenten en waterschappen bekostigen de uitvoering van de VTH-taken uit de daartoe in de begroting beschikbaar gestelde middelen.
3. IenW zet de rijksmiddelen voor versterking van het VTH stelsel tenminste in voor:
 - een meerjarige financiering aan Omgevingsdienst NL voor het programmabureau, kennisinstructuur en het uitvoeren van overkoepelende zaken die alle Partijen in het VTH-stelsel betreffen;
 - eenmalige bijdrage voor het uitwerken van een realisatieplan pijler 3 en doorlopende activiteiten vanuit pijler 3 (in ieder geval geüniformeerd taalgebruik);
 - eenmalige bijdrage in 2025-2026 voor de implementatie van het modelmandaat, de regionale beleidscyclus, financieringssystematiek, de kwaliteitscriteria en een verbindingsteam.
4. Partijen voorzien dat de rijksmiddelen voor versterking van het VTH-stelsel niet voldoende zijn om een digitaal VTH-stelsel te versterken en/of op te richten en te beheren.

5. Voor de verdere bekostiging van een versterkt digitaal VTH-stelsel hebben Partijen de intentie nadere afspraken te maken over de verdeling van de kosten. Op basis van het door Partijen vast te stellen plan wordt een businesscase uitgevoerd om scherper zicht te krijgen op de omvang van de eenmalige en structurele kosten. In aanloop naar een overeenkomst over de verdeling van de kosten, worden incidentele ontwikkelkosten vooralsnog bekostigd uit de rijksmiddelen voor versterking van het VTH-stelsel.
6. Partijen bespreken voor de zomer van 2025 aan de hand van de stand van de ontwikkeling, verbetering en versterking van het VTH-stelsel welke gelden voor 2026 nodig zijn en wie hiervoor aan de lat staat.
7. Om zichtbaar te maken dat er plannen zijn voor de inzet van de middelen de komende jaren, maakt IenW een meerjarenagenda waarin op hoofdlijnen de bestedingen zijn opgenomen t/m 2028. IenW doet dit in afstemming met de deelnemers van het Bestuurlijk Omgevingsberaad met oog voor ieders verantwoordelijkheid. Partijen erkennen dat de verantwoordelijkheid voor de inzet van deze Rijksmiddelen bij IenW ligt.

Artikel 8 – Governance

1. Partijen nemen deel aan twee nieuwe overleggen te weten de werkgroep Versterking VTH en in de stuurgroep Versterking VTH. Beide overleggen richten zich op de implementatie en opvolging van IBP VTH producten. De werkgroep overlegt 1 maal per twee weken en de stuurgroep overlegt 1 maal per 6 weken op directieureniveau.
2. IenW is voorzitter en secretaris van beide overleggen. Beide overleggen dragen zorg voor afstemming en voortgang van de gemaakte samenwerkingsafspraken.
3. Voor de ontwikkeling van een versterkt Digitaal VTH-stelsel nemen de Partijen deel aan een overlegstructuur waar nadere afspraken worden gemaakt die samenhangen met het Programma Digitaal VTH-stelsel Milieu.
4. Partijen zijn het erover eens dat besluitvorming en sturing op de ontwikkeling, verbetering en versterking van het VTH-stelsel, inclusief het programma Digitaal VTH-stelsel Milieu, plaatsvindt door het Bestuurlijk Omgevingsberaad.
5. De aanbevelingen van de evaluatie van het Bestuurlijk Omgevingsberaad worden door de deelnemers gebruikt om de effectiviteit en inhoudelijke kwaliteit van het Bestuurlijk Omgevingsberaad te versterken.

Artikel 9 – Uitvoering in overeenstemming met het Unierecht

1. De samenwerkingsafspraken en de nadere uitwerking daarvan zullen in overeenstemming met het internationale recht, het Unierecht en het Nederlandse recht worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de internationale, Europese en Nederlandse regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 10 – Toetredingsregeling

1. Er kunnen nieuwe Partijen toetreden tot de Samenwerkingsafspraken.
2. Een nieuwe Partij maakt haar verzoek tot toetreding schriftelijk bekend aan het Bestuurlijk Omgevingsberaad. Zodra alle Partijen schriftelijk hebben ingestemd met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende Partij de status van Partij van de samenwerkingsafspraken en gelden voor die Partij de voor haar uit de samenwerkingsafspraken voortvloeiende rechten en verplichtingen.
3. Het verzoek tot toetreding en de verklaringen tot instemming worden in afschrift als bijlagen aan de samenwerkingsafspraken gehecht.
4. Van de toetreding wordt melding gemaakt in de Staatscourant.

Artikel 11 – Evaluatie

1. De Partijen evalueren jaarlijks de samenwerkingsafspraken. Op basis van de evaluatie kan het Bestuurlijk Omgevingsberaad besluiten tot:
 - a. voortzetting van de Samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel,
 - b. actualisering of aanpassing van de Samenwerkingsafspraken gevolgd door voortzetting hiervan, of
 - c. beëindiging van de Samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel.

Artikel 12 – Wijziging

1. Elke Partij kan de andere Partij(en) schriftelijk verzoeken de Samenwerkingsafspraken te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen twee maanden nadat een Partij de wens tot wijziging aan de andere Partij(en) schriftelijk heeft meegedeeld.
3. De wijziging en de verklaring(en) tot instemming worden als bijlage aan de samenwerkingsafspraken gehecht.
4. De wijziging wordt gepubliceerd in de Staatscourant.

Artikel 13 – Opzegging

1. Elke Partij kan de Samenwerkingsafspraken met inachtneming van een opzegtermijn van drie maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat de Samenwerkingsafspraken billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
2. Wanneer een Partij de Samenwerkingsafspraken opzegt blijven de Samenwerkingsafspraken voor de overige Partijen in stand voor zover de inhoud en de strekking ervan zich daartegen niet verzetten. De overgebleven Partijen kunnen ook besluiten dat de Samenwerkingsafspraken dienen te worden beëindigd.
3. In geval van opzegging of beëindiging van de Samenwerkingsafspraken is geen van de Partijen jegens een ander tot schadevergoeding gehouden.

Artikel 14 – Slotbepalingen

1. Deze samenwerkingsafspraken treden in werking op de dag na ondertekening door Partijen en hebben een looptijd van drie jaar. Partijen treden uiterlijk zes maanden voor laatstgenoemde datum in overleg over voortzetting van deze samenwerkingsafspraken.
2. Partijen evalueren deze Samenwerkingsafspraken eind 2025. Uiterlijk 1 juli 2026 wordt een evaluatie uitgevoerd specifiek gericht op de robuustheid van de omgevingsdiensten.
3. Deze Samenwerkingsafspraken zijn niet in rechte afdwingbaar.
4. Binnen twee weken na ondertekening worden deze Samenwerkingsafspraken gepubliceerd in de Staatscourant.

Artikel 15 – Citeertitel

Deze afspraken kunnen worden aangehaald als Samenwerkingsafspraken versterking VTH-stelsel.

Aldus overeengekomen en ondertekend te Den Haag op 16 januari 2025

Bijlage 1 Uit te voeren onderliggende acties Samenwerkingsafspraken

Product Interbestuurlijk programma VTH		pijler	Agenderende partij
Omschrijving			
1	Robuustheidscriteria vastleggen in regelgeving (AmvB)	1	IenW
2	Monitoring vorming tot robuuste omgevingsdiensten	1	IenW
3	Advisering omgevingsdiensten op omgevingsplannen (binnen Regionale Beleidscyclus)	1	IPO
4	Financierings-systeematiek	1	IPO/VNG/Omgevingsdienst NL
5	Kwaliteitscriteria 3.0 implementeren	1	VNG
6	Kwaliteitscriteria 3.0 breder van toepassing verklaren	1	IenW
7	Inventariseren en inrichten overlegstructuren (rbc)	2	JenV
8	Convenanten en DPIA	2	JenV/IenW
9	Landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (LHSO) (inclusief cultuurkant)	2	IenW/Omgevingsdienst NL
10	Formaliseren Strategische Milieu Kamer (SMK) (instellingsbesluit)	2	JenV
11	Handreiking ketentoezicht (definitief maken en agenderen)	2	JenV
12	Onderzoek Europese eis evenredige, doeltreffende en afschrikwekkende sancties (inclusief effectieve instrumenten beleidsdirecties). Met alle betrokken/relevante partijen wordt overleg gevoerd over de uitkomsten en opvolging van het onderzoek.	2	JenV
13	Werken met geprioriteerde thema's. Landelijke milieukamer (LMK) bouwt informatiepositie op rond deze thema'	2	SMK
14	Verkenning handhavingsbeschikkingen openbaar maken ILT	2	ILT
15	Kwaliteit Procesverbalen verder verhogen (training Omgevingsdienst NL academie en formats via KIS)	2	JenV/OM/Omgevingsdienst NL
16	Bestuurlijke aandacht voor milieucriminaliteit d.m.v. organiseren conferentie	2	JenV/IenW
17	Politie rapporteert over aanpak milieucriminaliteit (centraal sturingsmodel)	2	JenV
18	Besluitvorming inrichting programmatische opvolging	3	IenW
19	Toekomstbeeld informatievoorziening VTH-Stelsel	3	IenW
20	(herziene) Roadmap	3	IenW
21	Juridische analyse - adviesfunctie	3	IenW
22	MKBA	3	IenW
23	Realisatieplan/programmaplan	3	IenW
24	Conceptueel informatiemodel	3	IenW
25	Verbeteren datakwaliteit	3	IenW
26	Kennisinfrastructuur VTH	4	Omgevingsdienst NL
27	Naamsbekendheid- campagne	4	Omgevingsdienst NL
28	ODNL-Academie	4	Omgevingsdienst NL
29	Handreiking regionale beleidscyclus: beheer en implementatie	5	IPO
30	Modelmandaat	5	VNG
31	Functieprofiel directeur	5	IPO/VNG
32	Werkgroep professioneel opdrachtgeverschap (opstellen handreiking)	5	VNG
33	Visitaties	6	Omgevingsdienst NL
34	ILT onderzoeken	6	ILT
35	Horizontale verantwoording: tool voor omgevingsdiensten	6	Omgevingsdienst NL
36	Horizontale verantwoording: raden in positie brengen	6	VNG
37	Interbestuurlijk toezicht	6	IPO/ILT
38	Staat van VTH	6	IenW
39	Verbindingsteam		VNG

In de voortgangsrapportages IBP VTH die in de periode juli 2022 t/m oktober 2024 aan de Tweede Kamer zijn gestuurd zijn deze producten nader toegelicht.

Hoewel alle Partijen een verantwoordelijkheid hebben om ervoor te zorgen dat de hiervoor genoemde producten worden geïmplementeerd, en waar aan de orde verder worden ontwikkeld, ligt het zwaartepunt tot agendering van dat onderwerp bij één of meerdere aangewezen Partijen. Deze Partij(en) is/zijn primair aanspreekpunt voor de actuele ontwikkeling van het betreffende product. Ook zorgt/zorgen zij ervoor dat het product wordt geagendeerd in de stuurgroep versterking VTH of in het BOB als dat nodig is om de voortgang van de implementatie of verdere ontwikkeling van het product te bevorderen.